
Per Molander: Den åttafaldiga vägen – motiv för offentliga åtaganden

SNS Förlag, Kristianstad 1999, 69 sidor.

Den åttafaldiga vägen med underrubriken motiv för offentliga åtaganden är en koncis och kortfattad liten skrift utgiven av SNS, där författaren är forskningsledare.

Skriften tar i tur och ordning upp motiven för offentliga åtaganden, olika styrmedel samt illustrerar med exempel från olika tillämpningsområden.

Första intrycket är att skriften är en utmärkt sammanfattning av välfärdsteorin som den lärs ut på grundnivån i nationalekonomi vid våra universitet och högskolor. Den innehåller dock mer än så. Genom att författaren visar hur man kan använda ekonomisk teori som hjälpmedel för att förstå och analysera olika lösningar inom den offentliga sektorn fördjupas kunskaperna. Vi blir här stimulerade till att själva tänka igenom och reda ut våra ställningstaganden till motiven bakom olika offentliga åtgärder.

Ett av tillämpningsområdena som används är jordbrukspolitiken. Trots den svenska avregleringen på 90-talet har exemplet förblivit aktuellt genom vårt EU-medlemskap. Här får Sveriges representanter i Bryssel goda argument att använda i sitt arbete med att påverka EUs jordbrukspolitik. Paralleller dras mellan det regionalpolitiskt motiverade jordbruksstödet inom EU och Norrlandsstödet. I båda fallen är det troligt att det finns billigare stödformer.

Ett viktigt påpekande är betydelsen av den historiska bakgrunden till en viss politik. Ett exempel gäller det fördelningspolitiskt motiverade inkomst målet. Att pris- och marknadsreglering inom jordbruket utvecklades på 30-talet kan förklaras av att då fanns inte den generella socialpolitiken utvecklad. Samtidigt utgjorde bönderna vid denna tid en mycket stor andel av befolkningen. Denna diskussion

kan direkt överföras till förhållandena inom delar av EU idag.

Författaren ger också kortfattade smakprov på hur hans analyschema kan fungera inom områdena välfärdspolitik och kulturpolitik. Själv skriver han att han gör en grovsortering av argumenten för och emot statliga åtgärder. Man kan hoppas att detta följs upp med utförligare studier av olika konkreta politikområden.

Skriften är ett utmärkt komplement till traditionella ”Textbooks in Economics” i undervisningen. Studenter bör uppskatta den välstrukturerade sammanfattningen av nationalekonomiskt tänkande på detta område. Den bör också kunna stimulera till vidare studier inom området för offentlig ekonomi. Det är uppenbart att det finns utrymme för många uppsatser av stor angelägenhetsgrad. En annan kategori läsare som bör ha stor nytta av skriften är politiker och tjänstemän inom offentlig sektor, som här får en bra repetition och uppdatering av de nationalekonomiska argumenten för offentliga åtaganden i olika former. Ytterligare yrkesgrupper som kan ha nytta av skriften är givetvis samhällskunskapslärarna och journalister som bevakar samhällsfrågor. Eftersom skriften inte innehåller någon formell matematisk framställning, som finns i traditionell kurslitteratur, är inga läsare utestängda av detta skäl.

Jag brukar säga att alla bör läsa grundkursen i nationalekonomi, om inte av andra skäl, så på grund av medborgarrollen i ett blandekonomiskt demokratiskt samhälle. Detta gör att jag starkt vill rekommendera boken för alla samhällsintresserade.

*Fil lic Bodil Thordarson
Nationalekonomiska institutionen
Lunds universitet*